

HRVATSKI SABOR

ZDRAVKO RONKO

Zastupnik

Zagreb, 20.rujna 2019.

MINISTARSTVO KULTURE RH

n/r ministrica dr.sc. Nina Obuljen Koržinek

10.000 Zagreb

MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE

n/r ministar dr.sc. Mario Banožić

10.000 Zagreb

MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA I

FONDOVA EU

n/r ministar Marko Pavić

PREDMET: Osnivanje javne ustanove Državni arhiv u Požegi, ponovni prijedlog

Poštovani,

Ovim prijedlogom ponovo pokrećem inicijativu za osnivanje javne ustanove – Državni arhiv u Požegi temeljem članka 37. Zakona o arhivskom gradivu i arhivama (Narodne novine broj 61/18) koji obavlja arhivsku službu na području Požeško-slavonske županije.

Sjedište arhiva je u Požegi, Županijska 13.

Arhiv se ustrojava i obavlja arhivsku djelatnost sukladno Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima i drugim propisima iz područja arhivske djelatnosti.

O b r a z l o ž e n j e

Arhivska služba na požeškom području vrši se institucionalno od 26. prosinaca 1959. godine do danas, kada je odlukom Narodnog odbora kotara Slavonska Požega osnovan Historijski arhiv kao sabirni centar Historijskog arhiva Slavonski

Brod. Arhiv u Slavonskoj Požegi, od 18. travnja 1961. do 17. prosinca 1967. godine, odlukom NOK-a Slavonska Požega, radi kao Historijski arhiv u Slavonskoj Požegi.

Nakon toga odlukom Skupštine općine Slavonska Požega pripojen je Historijskom arhivu u Slavonskom Brodu kao posebno odjeljenje, proširujući svoju djelatnost od 01.siječnja 1967.godine na zahtjev Skupštine općine Pakrac, uz suglasnost Sabor Republike Hrvatske na područje općine Pakrac, a koja je do tada pripadalo pod nadležnost Historijskog arhiva u Bjelovaru.

Prve tragove arhivske službe na području djelovanja Arhiva u Požegi susrećemo još 1305.godine kad je Požeški kaptol kao vjerodostojno mjesto (loco credibila) za izdavanje isprava imao u sakristiji škrinju za isprave. Time je tradicija požeškog kaptola u čuvanju isprava utjecala da su sačuvani dokumenti za starije razdoblje u nekadašnjoj Banskoj Hrvatskoj.

O brizi za zaštitu arhivskog gradina, u suvremenom značenju, na području Požege i nekadašnje Požeške županije, može se govoriti od sredine 18.st. konkretno formiranjem Požeške županije 1745.godine, kao jedne od triju slavonskih županija.

Poznato je kako je Julije Kempf (1864-1934) požeški učitelj, kulturni i društveni djelatnik početkom 20.st. uređivao požeški županijski arhiv 18. i 19. st., a osnivanjem Kulturno-historijskog muzeja u Požegi (1924) u nj smjestio arhivsko gradivo novih fondova.

Najstarije arhivsko gradivo koje se nalazi u trajnom čuvanju u požeškom Arhivu čine fondovi i zbirke iz prve polovice 18.st.: Poglavarstvo slobodnog i kraljevskog grada Požege (1784-1848), Gradsko poglavarstvo Požege (1849-1918), Kotarska oblast Požege (1867-1918), Požeška županija (1790-1817), Gimnazija Požege (1724-1978), Požeški cehovi (1745-1875), Obiteljski fone Turković (1882-1969), Sudbeni stol u Požegi (1830-1918), Kotarski sud u Pakracu(1850-1918).

Putem vrijednih arhivskih fondova i zbirki možemo pratiti kontinuitet gradske uprave, razvoja gospodarstva, pravosuđa, obrazovanja i niza drugih gospodarskih i društvenih segmenata požeške prošlosti.

Danas je u Arhiv u Požegi, koji je kao Odjel sastavni dio Državnog arhiva u Slavonskom Brodu, korisnicima dostupno arhivsko gradivo s područja gradova Požege, Pakraca, Pleternice, Lipika i Kutjeva, te općina Brestovca, Čaglina, Jakšića, Kaptola i Velike.

Na tom području sukladno članku 35. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima Državni arhiv u Slavonskom Brodu Odjel u Požegi obavlja nadzor nad pismohranama i poduzima zakonske mjere za zaštitu, te preuzimanje arhivskog gradiva koje nastaje djelatnošću državnih tijela, pravnih osoba s javnim ovlastima i javnih službi, nad 140 stvaratelja i 135 imatelja arhivskog i registriranog gradiva na području Požeško-slavonske županije.

Danas Odjel arhiva u Požegi ima 363 arhivskih fondova i zbirki, te 982,56 dužnih metara gradiva smještenog u Županijskoj ulici, u zgradi od 225 m² (780 d/m) polica, te 135 m² radnog prostora na drugoj lokaciji u ulici Matije Gupca u Požegi, u zgradi za spremište arhivskog gradiva od 110 m² (320 d/m polica).

Poznato je da sam od dolaska na mjesto gradonačelnika Grada Požege 26. rujna 2002. nezadovoljan maćehinskim odnosom prema arhivskom gradivu u roku od svega 18 dana na 1. sjednici Gradskog poglavarstva predložio a Gradsko poglavarstvo jednoglasno prihvatilo Odluku kojom se Državnom arhivu u Slavonskom Brodu – Odjel u Požegi dodjeljuje zgrada (korisne površine 420m²) i dvorište (571m²) u Požegi, Županijska 13 kako bi se imalo gdje smjestiti bogato gradivo te pristupiti dogradnji katnice od 734,10 korisne površine, a što bi bio i doprinos osamostaljenju požeškog arhiva (Državni arhiv u Požegi). Kako su u to vrijeme postojale dobre relacije i vibracije Požege s Ministarstvom kulture i ministrom prof.dr. Vujić Antunom svibnja mjeseca 2003.godine dogovorena je obnova kipa Presvetog Trojstva (2,8 mil kuna), a za adaptaciju „stare svilane“ koja bi služila potrebama Konzervatorskog odjela (2,4 mil kuna), te za dogradnju Arhiva u Županijskoj ulici (2,6 mil kuna). Prve dvoje je realizirano, a za Arhiv je dan nalog za hitnim rješavanjem potrebite dokumentacije, što je rezultiralo Idejnim projektom 2003.godine i Lokacijskom dozvolom 2004.godine.

Kako početkom 2004.godine dolazi do promjene vlasti na državnoj razini, slijedom, dakle i u Ministarstvu kulture i dolaskom mr. Bože Biškupića za ministra, a u sinergiji s „dobrom voljom“ ravnatelja Državnog arhiva u Slavonskom Brodu i „prešutnom voljom“ domicilnog arhivskog kadra projekt se zaustavio, a nastavak je slijedio u stalnim i žestokim prijeporima.

Točno je, ministar mr. Božo Biškupić svakom svojom posjetom ili kontaktom u Ministarstvu iskazivao je tu potrebu dogradnje i kako financijska sredstva nisu problem, no sve se svelo na veliko ništa.

Polazeći od činjenice kako danas sve županije osim Požeško-slavonske i Krapinsko-zagorske imaju samostalnu arhivsku ustanovu kao gradonačelnik Požege 2012. godine ponovo sam prema Ministarstvu kulture i ministrici prof.dr.sc. Andrei Zlatar Violić pokrenuo inicijativu osamostaljivanja požeškog arhiva, odnosno osnivanja javne ustanove Državni arhiv u Požegi.

Cijenim da zbog „zauzetosti“ nije stigla promptno reagirati, a kako je uskoro uslijedila i promjena vlasti u Požegi koju to nije zanimalo, stvar je ponovo legla.

Uvjeren sam kako će ova ponovna inicijativa ovaj put uroditi plodom i konačno rezultirati toliko priželjkivanom i zasluženom osamostaljenju Požeškog arhiva.

Tim i više što danas za to postoji još adekvatniji i višestruko veći, a uz relativno mala i sigurna ulaganja putem „Projekta Slavonije“ i primjereniji prostor za Državni arhiv u Požegi, Gradu koji je kroz svoju prošlost dao neprocjenjiv doprinos znanosti, kulturi, umjetnosti i jeziku hrvatskom, a to je zasigurno zgrada bivšeg Komiteta u Požegi, Lermanova ulica broj 4.

S poštovanjem

Zdravko Ronko

O tome obavijest:

1. Županija Požeško-slavonska
34.000 Požega, Županijska 7

2. Grad Požega
34.000 Trg Sv. Trojstva 1